

28750 Gemeentelijke herindeling

Nr. 86 Brief van de minister van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 april 2025

Per 1 januari 2022 zijn de Noord-Hollandse gemeenten Heerhugowaard en Langedijk samengevoegd tot de gemeente Dijk en Waard. Bij de behandeling van het wetsvoorstel tot deze herindeling is in de Tweede Kamer een motie van het lid Snoeren c.s. aangenomen. De motie riep de minister van BZK op om de provincie Noord-Holland te verzoeken om na voltooiing van het herindelingsproces met de gemeente Dijk en Waard, de gemeente Alkmaar en de inwoners van Sint Pancras en Koedijk te evalueren en te verkennen of voor de twee dorpen een grenscorrectie met de gemeente Alkmaar een duurzame oplossing is (Kamerstuk 35621, nr. 8).

Met deze brief deel ik de uitkomsten van deze evaluatie en verkenning met uw Kamer.

Proces

Mijn ambtsvoorganger heeft in 2022 gehoor gegeven aan de motie en heeft de provincie Noord-Holland verzocht de motie uit te voeren en de minister te informeren over de voortgang. De provincie heeft zich bereid getoond om met dit verzoek aan de slag te gaan. Vervolgens hebben de provincie en de gemeente Dijk en Waard gezamenlijk een plan van aanpak opgesteld voor deze evaluatie en verkenning. Dit plan van aanpak is verder uitgewerkt in een concrete onderzoeksaanpak en uitgevoerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau. Op 13 juli 2022 heeft uw Kamer hier informatie over ontvangen¹. De provincie Noord-Holland en de gemeente Dijk en Waard hebben mij (en de gemeente Alkmaar) op meerdere momenten een brief gestuurd over de voortgang. De provincie Noord-Holland heeft inmiddels laten weten dat het onderzoek is afgerond en dat de uitkomsten zijn besproken in de gemeenteraad van Dijk en Waard.

¹ Kamerstukken II, 2021/2022, 35621, nr. 9

Onderzoeksopzet

De doelstelling en het beoogd resultaat van dit onderzoek was tweeledig. Het onderzoek was zowel gericht op het in beeld brengen van de huidige situatie, als het vooruitkijken naar de toekomst. De gemeente heeft steeds de intentie uitgesproken om de uitkomsten van dit traject te kunnen gebruiken bij het verder verbeteren van de nieuwe gemeente. De centrale vraag luidde als volgt:

In hoeverre is overheidsnabijheid, betrokkenheid van inwoners en het dorps- en wijkgericht werken in de gemeente Dijk en Waard op een goede wijze met een menselijke maat vormgegeven, in het bijzonder voor de inwoners van Sint Pancras en Koedijk en welke lessen zijn daaruit te trekken voor deze beide dorpen en de gemeente als geheel?

Gelet op het belang van de betrokkenheid van inwoners van Sint Pancras en Koedijk bij de uitvoering van deze motie is via een enquête gevraagd naar de ervaringen van deze inwoners met de gemeente Dijk en Waard. Voor het opstellen van de vragenlijst is gebruikgemaakt van de bevindingen uit de documentanalyse, de interviews, werksessies met inwoners en is voortgebouwd op het onderzoek dat I&O in 2019 ten behoeve van het herindelingsadvies heeft uitgevoerd. Waar mogelijk is in de formulering van vragen aangesloten bij dit eerdere onderzoek. Inwoners van de kernen zijn uitgenodigd voor deze werksessies via sociale media kanalen van de gemeente, een advertentie in Gemeente Nieuws, een aankondiging op de gemeentewebsite en een persbericht dat door lokale media is overgenomen. Ook is nadrukkelijk contact gezocht met buurgemeente Alkmaar ten behoeve van goede bestuurlijke afstemming.

Het onderzoeksbureau formuleerde vijf conclusies:

1. De bestuurlijke en ambtelijke inbedding van het dorps- en wijkgericht werken is nog zwak ontwikkeld.
2. Het participatiebeleid wordt nog vooral toegepast bij door de gemeente geïnitieerde ruimtelijke projecten.
3. Inwoners van Sint Pancras en Koedijk voelen zich verbonden met hun eigen dorp en hechten waarde aan de eigen identiteit.
4. Inwoners zijn kritisch over hoe de aandacht voor Sint Pancras en Koedijk zich heeft ontwikkeld en de invloed die zij kunnen hebben op plannen.

5. Inwoners zijn overwegend positief over de leefbaarheid van de dorpen en hoe dat zich heeft ontwikkeld sinds het ontstaan van de gemeente Dijk en Waard.

De beantwoording van de vervolgvraag of een grenscorrectie een duurzame oplossing is voor de aandachtspunten van de inwoners van Sint Pancras en Koedijk wordt door de onderzoekers ontkennend beantwoord. De onderzoekers benadrukken dat hoewel er aandachtspunten zijn, er onder de respondenten in de betrokken dorpen geen grote ontevredenheid heerst over de gemeente Dijk en Waard. Uit de inwonerspeiling volgt dat inwoners zich vooral thuis voelen in hun eigen dorp en sterk hechten aan de eigen identiteit. Ze voelen zich primair inwoner van Sint Pancras of Koedijk en zijn veel minder gericht op de gemeente of de streek. Inwoners geven aan dat de gemeente meer aandacht moet hebben voor hun dorp. Vooral hierin, in combinatie met het versterken van het dorps- en wijkgericht werken, liggen de belangrijkste aandachtspunten, aldus de onderzoekers. Daarnaast laat de peiling zien dat inwoners betrekkelijk tevreden zijn over hoe de leefbaarheid van hun dorp zich heeft ontwikkeld. Daarmee is er volgens de onderzoekers dus geen aanleiding voor een grenscorrectie, omdat eveneens is geconstateerd dat het aannemelijk is dat in de gemeente Dijk en Waard het benodigde verbeterpotentieel aanwezig is.

De gemeenteraad van Dijk en Waard heeft op 10 december 2024 besloten de conclusies en aanbevelingen uit het rapport 'Naar een duurzame oplossing voor Sint Pancras en Koedijk' over te nemen en het college opdracht te geven om samen met de gemeenteraad invulling te geven aan deze conclusies en aanbevelingen. Het raadsvoorstel is met 33 stemmen voor en 2 stemmen tegen aangenomen.

De provincie benadrukt in haar aanbiedingsbrief dat het onderzoek aantoont dat de gemeente Dijk en Waard nog werk te verzetten heeft ten aanzien van het verbeteren van het dorps- en wijkgericht werken.

Reflectie op de uitkomsten van de evaluatie en verkenning

De provincie Noord-Holland en de gemeente Dijk en Waard hebben op een zorgvuldige wijze uitvoering gegeven aan mijn verzoek, ter uitvoering van de Tweede Kamer motie, om een evaluatie en verkenning uit te voeren. Een herindeling vraagt de eerste jaren

veel van een nieuwe, nog 'jonge' gemeente. Desalniettemin heeft de gemeente de evaluatie aan willen grijpen als een nuttig leermoment en de kans willen benutten om het dorps- en wijkgericht werken een impuls te geven. Mijn dank gaat uit naar de betrokken medeoverheden voor hun welwillende houding in dit proces.

In de gekozen methodiek heeft het onderzoeksbureau adequaat invulling gegeven aan het geëxpliciteerde uitgangspunt dat de inwoners die het betreft, ook een rol hebben te spelen in de uitvoering van de evaluatie. De gekozen aanpak heeft geresulteerd in een onderzoeksrapport dat in de gemeenteraad van Dijk en Waard op herkenning en waardering mocht rekenen. De conclusies en aanbevelingen zijn door een zeer grote meerderheid aangenomen, waarbij de gemeenteraad nogmaals heeft benadrukt dat er een heldere koers moet komen voor de dorpen, door nadrukkelijker in te zetten op dorps- en wijkgericht werken. De redenering dat er weliswaar ruimte voor verbetering is, maar dat een grenscorrectie hier op dit moment geen passende oplossing voor is, vind ik logisch en navolgbaar.

Het is aan de gemeente Dijk en Waard om de komende jaren aan haar inwoners te laten zien dat dit verbeterpotentieel inderdaad aanwezig is, en te blijven investeren in het verbeteren van de leefbaarheid in haar dorpen.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J.J.M. Uitermark